

ثمرات و برکات سلوک عرفانی/ از ثمرات سلوک عرفانی سلامت معنوی است

از ثمرات سلوک عرفانی سلامت معنوی است. تهذیب نفس و تصفیه آن از امراض و رسیدن به حالات و مقامات و اتصال به محبوب ازلی عالی ترین مرتبه سلامت معنوی را برای عارف به ارمغان می آورد.

از ثمرات سلوک عرفانی سلامت معنوی است. تهذیب نفس و تصفیه آن از امراض و رسیدن به حالات و مقامات و اتصال به محبوب ازلی عالی ترین مرتبه سلامت معنوی را برای عارف به ارمغان می آورد.

به گزارش خبرنگار مهر، عرفان چه فایده ای برای انسان دارد و چه دردی را درمان می کند؟ آیا نوعی سرگرمی و دلخوش کردن افراد منزوی نیست؟ آیا ضررش بیش از فایده اش نیست؟ دکتر محمد فناپی اشکوری، استاد فلسفه و عرفان تطبیقی در پاسخ به این سؤال گفت: جواب تفصیلی به این پرسش نیازمند بحث مفصلی است که مجال آن نیست؛ اما به صورت خلاصه مهمترین برکات عرفان را می توان چنین برشمرد.

وی افزود: تأثیر اصلی و بی واسطه سلوک عرفانی در درون و قلب سالک است، گرچه ثمرات بیرونی آن نیز کم نیست. چنانکه حقیقت انسان درون اوست و فضیلت و رذیلت، خیر و شر، و خوشی و ناخوشی او در اصل مربوط به درون است. بنابر این، اثر مستقیم سلوک تحول وجودی سالک از نقص به کمال است.

این استاد حوزه و دانشگاه در ادامه سخنانش تصریح کرد: دستاورد اصلی و نهایی سلوک رسیدن به رستگاری و مراتب عالی سعادت جاودانی است که به برکت قرب به حق تعالی است که منبع همه کمالات و خیرات است. سایر دستاوردها در عرض آن نیستند، بلکه از لوازم و شاخ و برگ های آن هستند. آن که باشد همه خیرات هست و اگر نباشد هیچ چیز نمی تواند مایه کمال و خرسندی باشد. بدین سان غایت و دستاورد نهایی یکی است و آن خدایی شدن بنده است که جامع همه برکات و خوبی ها و رهایی از همه رنج ها و ناگواری ها است که به برخی از مهمترین آنها اشاره می کنیم. شایان ذکر است که میزان برخورداری همه سالکان از این آثار و برکات یکسان نیست، بلکه متناسب با بنیه و ظرفیت روحی آنها دارای مراتب است.

فناپی با تأکید بر اینکه در فایده اخلاق شکی نیست، اظهارداشت: بدون اخلاق جامعه بشری به جنگل درندگان تبدیل می شود، چنانکه می بینیم هرچا اخلاق نیست درندگی حاکم است. عرفان بهترین پشتوانه برای اخلاق است. عرفان و معنویت و ارتباط با خدا انسان را مهربان و خدمت گذار و خیرخواه بشریت می کند. عارف چون از تعلقات دنیوی بریده و بر خودخواهی ها و هوسهایش لگام زده است، به حق دیگر انسانها احترام می گذارد و چشم طمع به داشته های مردم ندارد و تمام همش کمک به سعادت و خوشی دیگران است. جامعه آیدال بشر جامعه های عرفانی است. در چنین جامعه ای نفرت و جنگ و خشونت و خونریزی جایش را به صلح و دوستی و برادری و مهربانی می دهد. توان انسان ها نه در راه تخریب و نابودی، بلکه در راه سازندگی جامعه بشری صرف می شود.

این محقق و نویسنده کشورمان بیان کرد: یکی از دستاوردهای سلوک رهایی از رنجهاست، رهایی از خوف و حزن و ناامیدی و اضطراب و اندوه. ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَهُوَ الْغَنِيُّ، فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ (البقرة/112). ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ (يونس/62). عارف به حق پیوسته جهان و زندگی را با معنا می بیند و می گوید: ﴿رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا﴾ (آل عمران/191) و بر اساس آن سرشار از رضایت و امید است. کسی که به خیر مطلق متصل می شود از آرامش و سکینه غیر قابل وصفی برخوردار می شود. اگر یاد خدا مایه آرامش جان می شود، لقای او غرق شدن در بحر بیکران آرامش خواهد بود. ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ (الرعد/28).

استاد مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) گفت: نفس عارف نردبان کمال را درمی نوردد تا اینکه به مقام نفس مطمئنه و راضیه و مرضیه می رسد و سعادت ورود در جرگه عباد خاص الله را پیدا می کند و در جنت رضوان او قرار و آرام می گیرد و مخاطب این خطاب قدسی می شود: ﴿يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً. فَاقْدُلِي فِي عِبَادِي. وَادْخُلِي جَنَّتِي﴾ (الفجر/27-30).

وی افزود: عارف جهان و زندگی را زیبا می بیند، چرا که با چشم خدا می شود و یا با چشم خدا می بیند و در هر دو حال خدایی به عالم می نگرد و عالم را جلوه بهاء و جمال بی مثال او. ﴿اللهم انی اسئلك بجمالک کله﴾ (الفجر/27-30).

همین اساس عارف به جهت لطافت احساس و اندیشه و زیبا دیدن هستی آمادهٔ خلاقیت هنری می شود. عارف که به اقیانوس بیکران رحمت حق رسیده و عالم را جلوهٔ معشوق می بیند، بر همه عالم عاشق و با خلق مهربان می شود و برای تأمین خوشی و سعادت مادی و معنوی خلق از پای نمی نشیند.

فناپی تأکید کرد: عارف با نورانیتی که در دلش یافته است به قدر ظرفیت و بنیه اش با گشوده شدن ابواب مشاهده و مکاشفه به روی او، از شک و ظن و وسوسه رهایی می یابد و به شناخت حقیقت و اوج یقین نایل می شود و با نورلله به اشیا نظر می کند. مسافر کوی دوست از نفس سلوک لذت می برد و در حین سلوک و طی سفر نیز از مشاهدهٔ مناظر دلربای مسیر کوی یار بی نصیب نمی ماند و از حالات خوش و تجربه های بهجت انگیز قدسی برخوردار می شود.

وی در ادامه سخنانش گفت: سالک عالم معنا به جهت اتصال به منبع علم و قدرت الهی ممکن است از توانایی های خارق العاده ای برخوردار گردد که از آن به کرامت تعبیر می شود، اما عارف راستین به این قدرت ها دلبستگی و به آنها اعتنایی ندارد و سعی در کتمان آن دارد و اعتقادش این است که: هرچه در این راه نشانت دهند/ گر نستانی به از آنت دهند.

فناپی اضافه کرد: از ثمرات سلوک عرفانی سلامت معنوی است. تهذیب نفس و تصفیهٔ آن از امراضی همچون خودخواهی و حسد و کینه و آز و رهایی از یأس و اضطراب و حزن و خوف و تعلقات دنیوی و بی معنایی و رسیدن به حالات و مقامات خوشی همچون محبت و معرفت و خوش خلقی و خوش بینی و رجا و توکل و رضا و طمأنینه و اتصال به محبوب ازلی عالی ترین مرتبهٔ سلامت معنوی را برای عارف به ارمغان می آورد.